

A K B

schacht krijgen. De kussen- of rankenkast heeft dan zijn maximale zwaarte.

GEBEELDHOUWDE TAFELS

Geleidelijk ontwikkelde het aanzien van de linnenkast zich van sober naar rijk en deze ontwikkeling is ook zichtbaar, zij het in mindere mate, in de tafels en stoelen uit de tweede helft van de 17de eeuw. De oude hoofdvorm van de stoel - met een rechte, hoge rugleuning - bleef lange tijd vrijwel ongewijzigd. Wel werd de gebruikte houtsoort duurder: eikenhout maakte plaats voor notehout. Daarnaast werd de rugleuning lager en kwamen geslingerde poten in de mode.

De eikhouten tafels werden steeds meer met finer bedekt, totdat poten en blad geheel met palissander of ebbenhout belijmd waren. Ook hier kregen de poten overhoeks gedraaide en geslingerde vormen.

Daarnaast ontstond een geheel ander type tafel. Deze stond niet meer vrij in het vertrek, maar tegen de wand. Het losse, marmeren blad wordt gedragen door zware diagonaal geplaatste poten die een krullende s-vorm hebben. Dergelijk werk werd niet gemaakt door meubelmakers maar door de zogenoemde beeldsnijders, beeldhouwers in hout dus. De gemodelleerde poten werden meestal verguld.

Er bestaan ook kleinere, ronde tafels met dergelijke onderstellen, maar met houten bladen. Ze zijn gewoonlijk gemaakt van onverguld notehout. Samen met de wandtafels vertegenwoordigen ze het meest barokke meubel dat Nederland heeft gekend.

GEBRUIKSVORWERPEN

De Hollandse meubels uit de periode 1650-1685 die voor de rijke regenten zijn gemaakt, ondergingen sterke invloed van de bouwkunst. Met name de grote meubels kregen daardoor klassieke elementen, waardoor ze iets van een bouwwerk kregen.

Ook deze schotel uit Haarlem en de fles uit Delft, beide van rond 1660 laten, zien hoe de Hollandse aardewerkproductie beïnvloed werd door Chinese voorbeelden. (Het Prinsessehof Leeuwarden)

Deze Noord-Nederlandse majolicaschotel combineert een Hollands landschap met een rand die door de Chinese Wan-Li schotels is beïnvloed. (Foto: Ton Baadenhuysen)

Bij metalen, keramiek en glas echter is dat veel minder het geval. Hierbij werd de ontwikkeling meer bepaald door produktiewijze en functie. Zo werden tinnen voorwerpen na 1600 vrijwel altijd gegoten in koperen mallen. Deze waren duur en behoorden tot het kostbaarste bezit van de tingueter. Ze gingen tientallen jaren mee. De zilversmid daarentegen kon zijn werk gemakkelijk aanpassen aan de veranderende smaak. De welgestelde middenklasse had behoefte aan zilveren gebruiksvoorwerpen, zoals kandelaars, mosterdpotten en zoutvaten. Wat vorm betreft komen meerdere variëteiten voor. Soms werd zilver glad en dus rustig gehouden. Maar even vaak komen weelderige, gedreven ornamenten van bloemen voor. Daarnaast werd er op glad zilver veel gegraveerd.

CHINEES PORSELEIN

Bij het vervaardigen van keramiek richtte men zich meer en meer op het voorbeeld van het Chinese porselein. De vormen bleven eerst nog

Tinnen gebruiksvoorwerpen werden na 1600 vrijwel altijd gegoten in koperen mallen die tientallen jaren meegingen. Daarom vertoont tin minder stijkenmerken dan bijvoorbeeld zilver, dat makkelijk aan de veranderende smaak kon worden aangepast. De getoonde tinnen voorwerpen:

1. tabakspot
2. maatbekertje
3. kan met klep voor wijn of bier
4. mosterdpotje
5. bord
6. inktstel
7. een kruik met voorstelling
8. zuigflesje
9. engelenkan, een schenkan voor water of een drank
10. zout- of peperstrooier
11. schenkan
12. moffenkruikje, om de handen te verwarmen in een mof
13. Rembrandtkan

(Foto: Ton Baadenhuysen)

De welgestelde middenklasse had behoefte aan smaakvolle zilveren gebruiksvoorwerpen, zoals deze mosterdpot uit 1685 gemaakt door Theodorus Huygen uit Harlingen.

De bovenstaande huwelijksbeker uit Bolsward bewijst dat er ook voor speciale gelegenheden zilver werd gesmeed.

